

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus I. Quid sit reatus pænæ?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

interpretativè velit illud amittere, in quo subiectio ad DEUM, ejusque amicitia consistit, etiam implicite & in confuso cognoscit amissionem gratiæ sanctificantis, quæ sub generica ratione rectitudinis & amicitia cum DEO continetur.

§. IV.

Corollaria.

9. Colliges ex dictis primò. Causam cur plures maculæ peccatorum sint in homine sapius peccante mortaliter, quamvis per primum peccatum mortale totius gratiæ privatio sit introducta, esse ipsam connotationem ad novam causam novi videlicet peccati mortalis. Ita S. D. in 4. d. 18. q. 1. ad 2. quæstione, 1. ad 1. *Quamvis quantum ad ipsam privationem gratiæ non differant maculæ peccatorum, differunt tamen quantum ad causam, ex quâ macula consequitur, & secundum hoc etiam quodlibet peccatum unam maculam addit, in quantum novum obstaculum gratiæ ponit.* Ita S. D.
10. Colliges secundò. Possè peccata habitualia per absolutam DEI potentiam remitti absque ullo actu proprio peccatoris, per solam infusionem

gratiæ sanctificantis: quia quævis privatio potest destrui per formam oppositam: sed peccata habitualia formaliter consistunt in privatione gratiæ sanctificantis: ergo si DEUS infundat gratiam sanctificantem [quod potest per absolutam potentiam independentem à dispositione peccatoris] tanquam formam oppositam, eo ipso destruet peccata habitualia, & consequenter remittentur peccata.

Colliges tertio. Nullum peccatum remitti potest etiam per absolutam potentiam saltem in hoc statu [nam quid in statu puræ naturæ, dicitur in Traçt. de Gratia] per solam condonationem extrinsecam: neque enim privatio tolli potest, nisi per formam oppositam: sed saltem in hoc statu naturæ elevatæ in finem supernaturalem peccatum habituale formaliter consistit in privatione gratiæ sanctificantis: ergo non nisi per gratiæ infusionem remitti potest.

Colliges quarto. Peccati maculam reduci potest pertinere ad speciem peccati actualis; æquocausatur: quia in esse moris & secundum rationem voluntarii dependet à peccato præterito, tanquam causa sua morali: ergo exinde etiam accipit speciem & distinctionem in esse moris.

DISPUTATIO XXIV.

DE

Reatu pœnæ. ad q. 87.

PRIMO effectui peccati actualis physico-moralis, qui est macula peccati, subnectitur alter effectus purè moralis & demeritorius, qui est reatus pœnæ: unde tam de reatu, quam de pœna ipsa hoc loco disputamus.

ARTICULUS I.

Quid sit reatus pœnæ?

SUMMARI A.

1. Quid significetur nomine pœnæ?
2. Alius reatus culpæ, alius pœnæ.
3. Plura concurrentia ad reatum pœnæ.
4. Reatus pœnæ est effectus culpæ.
5. Inchoativè consistit in condignitate ad pœnam.
6. Indistincta à macula peccati.
7. Completivè etiam in passiva obligatione ad pœnam.

§. I.

Prænotanda.

1. Notandum primò. Quamvis in latiori sensu quæcunque animi, aut corporis molestia etiam in exercitationem humilitatis, patientiæ, & c. immixtæ pœnæ soleant appellari; propriè tamen hoc loco nomen pœnæ significare aliquod incommodum hominis naturali inclinationi contrarium, & in culpæ vindictam inflictum, adeò ut pœna nunquam sit sine connotatione essentiali ad culpam præsuppositam, ratione cujus infligitur.
2. Notandum secundò. Reatum distingui in

reatum culpæ & reatum pœnæ. Reatus culpæ est illa subiectio, quæ peccator post commissum peccatum quasi captivus tenetur sub servitute peccati, & impotens ut ab ejus macula propriè viribus expedire se possit. Quo sensu etiam dicitur potest reatus culpæ illa necessitas, quam habent posteri Adami, ut in primo conceptionis instanti contrahant originale peccatum. Hoc loco nota de reatu culpæ, sed pœnæ sermo est.

Notandum tertio. In reatu pœnæ, qui extrinsecè dicitur, quòd aliquis est reus pœnæ perferendæ, tria concurrere. Primum est ipsa peccatoris condignitas & proportio ad pœnam ratione culpæ contractæ subeundam: nam, sicuti quilibet actum meritorium, eo ipso dignus est premio, ita, qui fecit malum, eo ipso est dignus pœnâ, seu reus pœnæ. Alterum est activa obligatio, seu extrinseca ordinatio peccantis ad pœnam subeundam facta ab eo, cui jus est leges pœnalis ferendi, & exequendi. Tertium est passiva obligatio, seu denominatio extrinseca, ab illa extrinseca & activa ordinatione proveniens: per quam

quam peccator denominatur obligatus ad poenam.

4. Notandum quartò. Esse de fide certum, quòd reatus poenae sit effectus peccati actualis: ita enim constat ex Script. Pl. 36. *Injusti punientur. Matth. 5. Qui dixerit fratri suo, fatue, reus erit gehenna ignis.* Ex definitione Trid. Sess. 6. can. 30. & Symbolo Athanasii: *Qui verò mala egerunt, ibunt in ignem eternum.*

Ratio ex dictis est: Ita se habet proportionaliter in peccato reatus poenae, sicut in bonis operibus dignitas ad primum: sed bonum opus est dignum premio: ergo & malum opus est dignum supplicio: & ideo dicitur Proverb. 13. *Peccatores persequitur malum, & iustis retribuuntur bona.* Superest, ut, in quonam formaliter consistat reatus poenae, determinemus.

§. II.

Assertio Thomistica.

5. **CONCLUSIO.** *Reatus poenae inchoativè consistit in (1) intrinseca condignitate peccantis ad poenam, (2) qua non nisi ratione ratiocinatà distinguitur à macula peccati: (3) completivè tamen consistit in extrinseca denominatione, seu passiva obligatione ad poenam subeundam.* Ita quoad 1. & 2. partem Gonet, & Salmanticenses, quoad 3. Sylvius cum aliis à se citatis.

Ratio primae partis est: quia quod primò concipitur in reatu est esse dignum supplicio, nec prius aliquis deputatur ad poenam, quam sit dignus poena: sicuti prius aliquis in executione supponitur dignus premio, quam deputetur ad primum. Ideoque peccans potest esse dignus poena, quantumvis non deputetur ad poenam; & si quis deputaretur ad subeundum supplicium absque sua culpa, non ideo diceretur reus poenae, siquidem non esset dignus illo supplicio.

6. Ratio secundae partis est: quia si illa condignitas esset realiter distincta à macula peccati, vel esset relatio realis, vel rationis, vel denominatio extrinseca ab ordinatione divina. Non primum, quia in privativo, qualis est macula peccati, non potest fundari realis relatio: saepe etiam terminus hujus relationis nempe poena realiter non existit. Non secundum, quia reatus poenae datur nemine cogitante. Non tertium, quia illa denominatio extrinseca, sicut & ordina-

tio activa praesupponit peccatoris intrinsecam condignitatem demeritoriam. Est ergo reatus ipsamet macula peccati, quae sub ea ratione, quae connotat animae supernaturalem pulchritudinem, sibi oppositam, vocatur macula: sub ea ratione, quae connotat poenam, cui peccatorem habitualiter subiectum denominat, sic dicitur reatus. Et haec diversa connotatio sufficit ad distinctionem rationis ratiocinatæ. Unde sicuti eadem forma gratiae sanctificantis primariò facit hominem sanctum, & participem naturae divinae, secundariò verò dignum vitæ æternæ; sic contra privatio gratiae sanctificantis primariò reddit hominem maculatum, DEOque infensum, secundariò verò dignum poenâ æternâ.

Ratio tertiae partis est primò: quia nisi accedat divina deputatio ad poenam, macula peccati non sufficit ad tribuendum effectum reatus: ergo divina ordinatio requiritur per modum conditionis complementis reatum & efficaciam demeritoriam peccati: Antec. constat in damnatis, qui licet continuo peccent, non tamen de novo demerentur, nec proinde contrahunt novum reatum poenae sensus, vel damni, defectu divinae ordinationis solummodo viatorem peccantem, non verò in viâ termino constitutum deputantis ad poenam; quemadmodum & Beati, quamvis perpetuò versentur in actibus charitatis, non tamen merentur novum primum, defectu divinae ordinationis; solos adus viatorum acceptantis ad primum.

Secundò. Quia deleta etiam macula peccati non eo ipso deletur totus reatus poenae, quod est evidens signum, quòd adæquata ratio reatus non in sola intrinseca condignitate & macula relicta invenitur. Antec. patet imprimis in peccatore iustificato, qui deleta macula peccati mortalis, quamvis amiserit reatum poenae æternæ, adhuc tamen manet reus poenae temporalis subeundæ, adeoque reatus adæquate in sola macula non solvatur. Deinde deleta macula peccati venialis non statim deletur totus reatus poenae temporalis, quia nimirum tota poena, ad quam peccator, praesupposita sua condignitate per actuale peccatum contracta, deputatus fuit, nondum fuit per soluta. Unde multi, quantumvis in vitæ exitu omnem peccati maculam exuerint, nihilominus peccatorum poenas in purgatorio exolvunt.

ARTICULUS II.

An unum peccatum possit esse poena alterius?

SUMMARI A.

1. Unum peccatum est poena alterius.
2. Non per se,
3. Sed per accidens.
4. Poena non infligitur per voluntatem solùm permittentem.
5. Disparitas cur privatio gratiae sanctificantis possit habere rationem poenae, non item privatio rectitudinis moralis.
6. Quandonam actio mala sub ratione passionis possit esse à D&O?

§. I.

Statuitur affirmativa cum distinctione.

CONCLUSIO. *Unum peccatum actuale (1) potest esse poena alterius (2) non per se quoad rationem culpae, (3) sed per accidens.* S. D. huc q. 87. a. 2.

Prima pars constat ex S. Script. Rom. 1. *Qui cum cognovissent DEUM, non sicut DEUM glorificaverunt: propter quod tradidit illos DEUS in desideria cordis eorum, in immunditiam, &c. 1. Thess. 2. Qui charitatem veritatis non receperunt, ut salvè*